

Η διαχείριση των υδατικών πόρων

(Προβλήματα από τη νομοθεσία)

**Του Στέφανου
Αργυράκη
Γεωλόγου – Τεχνικού
Περιβάλλοντος**

Σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον, στο οποίο όλα αλλάζουν με επιταχυνόμενους ρυθμούς, το Νερό, η βασική πηγή ζωής, φαίνεται ότι θα αποτελέσει στοιχείο ανταγωνισμού και περιοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη στις επόμενες δεκαετίες.

Τα τελευταία χρόνια, όλο και πιο συχνά επανέρχεται στην επικαιρότητα το πρόβλημα της έλλειψης του νερού.

Η ψευδαισθηση της αφθονίας δεν επιτρέπει εύκολα να αποκαλυφθεί η αλήθεια, ότι δηλαδή με την πάροδο του χρόνου το γλυκό νερό τείνει να μετατραπεί σε αγαθό εν ανεπάρκεια.

Επίσημα στοιχεία του ΟΗΕ αναφέρουν ότι η κρίση του πόσιμου νερού χαρακτη-

ρίζεται τόσο από τη συνεχιζόμενη μείωση της ποσότητας που διατίθεται, όσο και από την υποβάθμιση της ποιότητάς του. Η ίδια πηγή κάνει γνωστό ότι σήμερα 232 εκατομμύρια άνθρωποι από 26 χώρες του Τρίτου Κόσμου πλήττονται από λειψυδρία, αδυνατώντας να καλύψουν βασικές καθημερινές ανάγκες σε νερό, και 18 χώρες στην Αφρική και στην Ασία απειλούνται άμεσα, καθώς βρίσκονται σε οριακή από άποψη υδατικών αποθεμάτων κατάσταση.

Επιπλέον, προβλέπεται ότι το νερό θα αποτελέσει αιτία διαμάχης και συγκρούσεων μεταξύ γειτονικών χωρών, δεδομένου ότι περίπου το 40% των κατοίκων της Γης, ζει σε περισσότερες από 200 διακρατικές υδρολογικές λεκάνες, το νερό των οποίων μοιράζονται περισσότερες από δύο σε κάθε περίπτωση χώρες.

“Περί τις 300 ζώνες πιθανών συγκρούσεων γύρω α-

πό το πόσιμο νερό έχουν επισημανθεί σε διάφορα μέρη της Γης”, αναφέρει ο δρ. Jean A. Vergnes, μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας Ύδατος και σύμβουλος της Unesco. Και καταλήγει: “Πρόκειται για ένα κοινωνικό πρόβλημα για το οποίο θα πρέπει να βρεθούν επείγοντως λύσεις για την εξασφάλιση ενός κατώτατου ορίου πόσιμου νερού για όλους”.

Οι επιπτώσεις στη χώρα μας από την παρατεταμένη ανομβρία και τις αυξημένες συνθήκες εξατμίσεως αναμένονται σημαντικές, τόσο στα επιφανειακά υδατικά συστήματα, όσο, κυρίως, στα υπόγεια αντίστοιχα υδατικά συστήματα. Οι επιπτώσεις αυτές θα είναι σημαντικότερες στις περιοχές που συνδέουν την άρδευση ή την ύδρευση τους με υπόγεια νερά, ιδιαιτέρως σε περιοχές όπου, ήδη, έχει παρατηρηθεί υπεράντληση των υδροφόρων οριζώντων.

Θα θέλαμε να εκφράσου-

με την ανησυχία και τον προβληματισμό μας για τις προωθούμενες νομοθετικές διατάξεις (Νόμοι, Προεδρικά Διατάγματα και Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις) με αντικείμενο τους υδατικούς πόρους, στα πλαίσια της εναρμόνισης του Εθνικού Δικαίου με την Κοινοτική Νομοθεσία.

Εκτιμούμε ότι το πλέγμα των νέων νομοθετικών διατάξεων περιπλέκει το προϋπάρχον θεσμικό πλαίσιο και πιθανόν αυτές να δημιουργήσουν νέα προβλήματα στα ήδη υπάρχοντα στον πολύ ευαίσθητο αυτόν τομέα των υδάτων, αντί να τα επιλύσουν, όπως ο νομοθέτης φιλοδοξεί.

Θεωρούμε επιβεβλημένη την επανεξέταση του συνόλου προτεινόμενων θεσμικών παρεμβάσεων και τη διεξαγωγή ενός ειλικρινούς διαλόγου στην κατεύθυνση της διεπιστημονικής προσέγγισης του προβλήματος και της κατοχύρωσης των

αρμοδιοτήτων όλων των υπηρεσιών που εμπλέκονται στην διαχείριση των υδατικών πόρων, προκειμένου να μειωθούν τα προβλήματα και οι εμπλοκές στη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης.

Από το Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. ως επισπεύδον Υπουργείο, στα πλαίσια της εναρμόνισης του εθνικού δικαίου με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, συντάχθηκε και ψηφίσθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων ο νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων». Στα πλαίσια του νόμου αυτού συντάχθηκαν και προω-

θούνται Κ.Υ.Α., οι οποίες αφορούν στην «Οργάνωση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων» και στην «Οργάνωση σε τμήματα της Δ/νσης Υδάτων που συνίστανται ανά Περιφέρεια» χωρίς να προηγηθεί διάλογος με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Αποτέλεσμα της έλλειψης διαλόγου είναι ότι η προτεινόμενη δομή των Υπηρεσιών Υδάτων είναι ελλιπής και συγκεχυμένη με περιγραφές αντικειμένων που δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της χώρας

Συνέχεια στην 6η σελ.

Ρίζες του οικολογικού προβλήματος

**Κυράκης Γεώργιος, Φυσικός
M.Sc. Ιστορίας και Φιλοσοφίας
της Επιστήμης και της Τεχνολογίας**

Η παρουσία του ανθρώπου στον πλανήτη υπήρξε ανέκαθεν δυναμική και οι επιδιώξεις του, ατομικές ή συλλογικές, συχνά ξεπερνούσαν την ανάγκη του για επιβίωση. Ενίοτε, η δραστηριότητά του άφηνε αμιγή σημάδια περιβαλλοντολογικής υποβάθμισης. Ιστορικά, λοιπόν, προβλήματα που σήμερα θα χαρακτηρίζαμε οικολογικά υπήρχαν πάντα, από τους προϊστορικούς χρόνους ακόμη, και τα προβλήματα αυτά οξύνονταν με το πέρασμα των αιώνων και την εναλλαγή των πολιτισμικών περιόδων.

Το πέρασμα απ' την εποχή του λίθου στην εποχή του χαλκού και απ' αυτή σ' αυτήν του σιδήρου, έφερε κάθε φορά την ανθρωπότητα αντιμέτωπη με άλλης τάξεως οικολογικά προβλήματα· προβλήματα που διαφοροποιούνταν άλλοτε στην έκταση και άλλοτε στην ένταση των επακόλουθων περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων. Ωστόσο, το αδιέξοδο του 21ου αιώνα δεν έχει προηγούμενο στην ιστορία.

Το ερώτημα όμως που πρέπει να μας απασχολήσει πρωτίστως είναι το πού οφείλεται αυτή η επικίνδυνη εκτροπή. Η αναζήτηση των αιτιών θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε τη ρίζα του προβλήματος ώστε να είναι ξεκάθαρο το τι πρέπει να καταπολεμήσουμε. Ειδικά, η προσπάθεια να αντιμετωπιστεί η οικολογική καταστροφή ως σύμπτωμα ενός ανεξάρτητου, αυτοφυσούς προβλήματος θα αποτελέσει το χρονικό μιας αναβαλλόμενης αλλά μη αναστρέψιμης καταστροφής του οικοσυστήματος.

Η οικολογική κρίση με την οποία βρισκόμαστε αντιμέτωποι στην εποχή μας είναι,

αυτή καθ' εαυτή, καθ' επίφαση πρόβλημα. Αποτελεί μια πτυχή της πολύπλευρης κρίσης που χαρακτηρίζει το δυτικό πολιτισμό, οι δραστηριότητες του οποίου εκκινούν από συγκεκριμένες προκειμένες, απόρροια των θεσμών που ο ίδιος δημιούργησε σε κάποια φάση της ιστορικής του εξέλιξης. Μια συζήτηση όμως που θα αποσκοπούσε στην ανάλυση των θεσμών αυτών και την αναζήτηση των προκειμένων, θα μπορούσε να εγείρει αντιπαραθέσεις και ενστάσεις. Κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι η ανάλυση είναι μαρξιστική, κάποιος άλλος ότι είναι φιλελεύθε-

Συνέχεια στην 3η σελ.

Λαογραφικό Μουσείο Αμυνταίου

Μια συνοπτική και εμπειριστατωμένη παρουσίαση του λαογραφικού πολιτισμού της περιοχής Αμυνταίου

**Παπακυριακού Βασίλειος,
Ιστορικός της Τέχνης, Υπεύθυνος
Λειτουργίας Λαογραφικού
Μουσείου Αμυνταίου.**

Ξεκινώντας την παρουσίαση αυτή το πρώτο θέμα που θα πρέπει να αναφερθεί είναι αυτό της ζωής των δωρητών, καθώς εξ αιτίας αυτών υπάρχει σήμερα στο Αμύνταιο μία τόσο αξιόλογη συλλογή.

Η αείμνηστη Δόμνα Λυπίτκα

Συνέχεια στην 4η σελ.

Διαβάστε επίσης...

- **Ο Παρατηρητής**.....σελ. 2
- **Η Μεσόγειος φλέγεται Της Νατάσας Μπέρη**σελ. 5
- **Ο κίνδυνος πυρκαγιάς από καυστήρες κεντρικής θέρμανσης Του Έυαγ. Δούγκαρη**.....σελ. 2
- **Καταναλώνουμε περισσότερο απ' όσο παράγει η φύση**σελ. 5
- **Αποτελέσματα Αθλητικών Εκδηλώσεων στο Τ.Δ. Αγ. Παντελεήμονα Αμυνταίου Του Κάγκα Μιχαήλ**.....σελ. 2
- **Εξαφανίζονται τα πουλιά από τους ουρανοί**.....σελ. 5
- **Ποιοι δεν θα αφήσουν την Κορώνεια να Ξαναγίνει Λίμνη; Της Τάνιας Γεωργιοπούλου**σελ. 3
- **Οχι στη σπατάλη του Νερού**σελ. 6
- **Μετανάστευση πουλιών Του Τζημούλη Οδυσσέα**.....σελ. 5
- **Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας Του Νικ. Σταμκόπουλου**σελ.7
- **Η λίμνη Βεγορίτιδα σε πτωτική πορεία**σελ. 8

Ο κίνδυνος πυρκαγιάς από καυστήρες κεντρικής θέρμανσης

Δούπκαρης Ευάγγελος
- Πυρονόμος ε.α.

Κατά τη χειμερινή περίοδο πολλές πυρκαγιές σημειώνονται και σε χώρους όπου είναι εγκατεστημένοι οι καυστήρες θέρμανσης, με απρόβλεπτα πολλές φορές αποτελέσματα.

Τα αίτια που προκαλούν μια πυρκαγιά στο χώρο που είναι εγκατεστημένοι οι καυστήρες θέρμανσης, είναι πολλά. Θα περιοριστούμε να αναφέρουμε εδώ ορισμένες οδηγίες – υποχρεώσεις, καθώς και τι ισχύει για τους χώρους και τις εγκαταστάσεις κεντρικής θέρμανσης, με σκοπό να μηδενίσουμε, αν αυτό είναι δυνατό, τις πυρκαγιές και να περιορίσουμε τις υλικές ζημιές στο ελάχιστο.

Μην τοποθετείτε διάφορα υλικά στο χώρο των λεβητοστασιών της κεντρικής θέρμανσης (καλοριφέρ). Διατηρείστε τους εντελώς καθαρούς και απαλλαγμένους από το καθετί. Δεν είναι αποθήκη ο χώρος αυτός.

Τοποθετείστε τη δεξαμενή πετρελαίου (καυσίμου) έξω και μακριά από το χώρο της κεντρικής θέρμανσης (καυστήρα – λέβητα).

Να υπάρχει απαραίτητα στην αρχή

του σωλήνα τροφοδοσίας – κοντά στο ντεπόζιτο, έξω από το χώρο του καυστήρα – διακόπτης που να μπορεί να κλείνει το καύσιμο σε περίπτωση διαρροών, πυρκαγιάς κλπ.

Να ειδοποιείται το συντηρητή σας για κάθε βλάβη ή κακή λειτουργία ή για κάποια ανωμαλία που θα διαπιστώσετε στον καυστήρα σας. Μην προσπαθείτε μόνοι σας, είναι επικίνδυνο.

Στους χώρους των λεβητοστασιών να ΜΗΝ επιτρέπεται η είσοδος σε μικρά παιδιά και σε άτομα που δεν έχουν καμία αρμοδιότητα.

Να ελέγχονται όλες οι σωληνώσεις, ρακόρ κλπ. για τυχόν διαρροές καυσίμου. Είναι πολύ επικίνδυνο να υπάρχουν τέτοιες διαρροές στους χώρους αυτούς. Όταν διαπιστώνετε κάποια διαρροή να διακόπτετε ΑΜΕΣΩΣ τη λειτουργία του καυστήρα, να κλείνετε τη ροή του καυσίμου από το διακόπτη και να καλείτε το συντηρητή σας για την αποκατάστασή της.

Πρέπει να γνωρίζετε ότι η καθαριότητα και η συντήρηση των καυστήρων και των χώρων των λεβητοστασιών των κεντρικών θερμάνσεων είναι αναμφισβήτητα εκείνες που απομακρύνουν τις προϋποθέσεις δημιουργίας και συντήρησης μιας εστίας πυρκαγιάς με τις γνωστές πλέον προεκτάσεις της.

Έχετε πάντοτε γειωμένες τις δεξαμενές καυσίμων. Κατά τη μετάγγιση καυσίμων σ' αυτές από τα βυτία θα πρέπει να είναι και αυτά γειωμένα για να αποφεύγεται τυχόν ανάφλεξη των καυσίμων από σπινθήρα που μπορεί να προκληθεί από στατικό ηλεκτρισμό.

Ο χώρος της δεξαμενής καυσίμου

και του καυστήρα της κεντρικής θέρμανσης πρέπει να αερίζεται καλά.

Θεωρούμε περιττό να τονίσουμε ότι θα πρέπει να υπάρχουν σε κάθε χώρο λεβητοστασίου οι προβλεπόμενοι ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΡΕΣ για την κατάσβεση πυρκαγιάς που πιθανόν θα εκδηλωθεί και οπωσδήποτε οι υπεύθυνοι ένοικοι να γνωρίζουν τον τρόπο χρήσης και λειτουργίας τους. Το καλύτερο είναι οι αυτόματοι πυροσβεστήρες να είναι πάνω από τον καυστήρα.

Εάν παρά τις προφυλάξεις προκληθεί πυρκαγιά ο καθένας θα πρέπει να ξέρει τι θα κάνει. Να απομακρυνούμε από το σπίτι τους υπερήλικες, έγκυες, αναπήρους, παιδιά κ.ά.. Τους πάμε σε ασφαλές μέρος και στην συνέχεια βοηθάμε στην κατάσβεση της πυρκαγιάς, αφού έχουμε πάρει τηλέφωνο την πυροσβεστική στο 199 χωρίς δισταγμό και μην ξεχνάτε ότι η πυροσβεστική θα ανταποκριθεί.

Η πυροσβεστική υπηρεσία είναι πάντα ΔΩΡΕΑΝ.

ΠΡΟΣΟΧΗ ψυχραιμία. Αν χάσετε το θάρρος σας, χάσατε τα πάντα.

Αποτελέσματα Αθλητικών Εκδηλώσεων στο Τ.Δ. Αγίου Παντελεήμονα του Δήμου Αμυνταίου Ιούλιος 2008

Από τον Κάγκα Μιχαήλ

Ημερομηνία Αγώνισμα Νικητής - Αποτέλεσμα

Κυριακή 20/7/2008 Windsurf VS Kitesurf Ανδρέας Πολιτίδης

Κυριακή 20/7/2008 Ποδοσφαιρικός Αγώνας Μακεδονικός - Παλαίμαχοι 6-2

Τετάρτη 23/7/2008 Κολυμβητικοί Γούλιος Δημήτριος

Πέμπτη 24/7/2008 Ποδηλατικός Γύρος Κατσώρας Στέφανος

Παρασκευή 25/7/2008 Μαραθώνιος Σταύρος Παππάς

Παρασκευή 25/7/2008 Κωπηλατικοί με Πλάβες Φορτομάρης Βασίλης Ανδρέας Πολιτίδης

Παρασκευή 25/7/2008 Ερασιτεχνικό Ψάρεμα Γούλιος Αντώνης 1.400kg

Παρασκευή 25/7/2008 Beach Volley "Γυναϊκών" Αμαζόνες - Ευγενία Κύρκου, Βάνα Γούλιου, Ναταλί Βασιδίου

Σάββατο 26/7/2008 Beach Volley "Ανδρών" The Kings - Γούλιος Δημήτριος, Μπούκτσης Γιάννης, Μουρλίδης Δημήτριος, Κύρκος Σωτήριος

Σκοπός της διοργάνωσης ήταν η ανάδειξη, προβολή και η προώθηση του αθλητισμού αλλά και η δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης γύρω από την λίμνη. Με τον τρόπο αυτό θα είναι ευκολότερο να αποκτηθεί

Ο Παρατηρητής

✓ Στο 40% περίπου φτάνει το ποσοστό των παράνομων γεωτρήσεων στη χώρα μας, δηλαδή από τις 210.000 που υπάρχουν συνολικά καταγεγραμμένες, η 83.000 είναι παράνομες. Οι υπάρχουσες γεωτρήσεις είναι 31% περισσότερες από αυτές που το δυναμικό του υπεδαφικού νερού επιτρέπει.

Αυτό σημαίνει πως για κάθε τρία χρόνια περίπου αφαιρείται και ένας χρόνος, δηλαδή μετά από 10 χρόνια άντλησης ο υπόγειος υδροφόρος για να επανέλθει θα χρειαστεί τρία (3) τουλάχιστον συνεχή χρόνια χωρίς καμία άντληση. Η παρανομία συνδέεται με τους συνεχώς αυξανόμενους περιορισμούς αλλά και με τις προϋποθέσεις έκδοσης αδειών (μελέτες και κόστος).

Η αδειοδότηση κάθε μορφής παροχής νερού έχει δεσμεύσει σε ό,τι αφορά την ποσότητα του νερού που πρέπει να αντλείται, καθώς και το υψόμετρο ασφαλείας κάτω από το οποίο δεν πρέπει να κατέβει η στάθμη του επιφανειακού νερού, σύμφωνα με τον Δρ. Γεώργιο Μιγκίρο, καθηγητή Γεωλογίας στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Πηγή: Σύνδεσμος Γεωλόγων Μελετητών Ελλάδας).

Κι εμείς στην ευρύτερη λεκάνη της λίμνης Βεγορίτιδας δεν ξεφεύγουμε από αυτόν τον θλιβερό κανόνα. Στις 2.000 ανέρχονται οι καταγεγραμμένες γεωτρήσεις, από την Δ/ση Εγγείων Βελτιώσεων της ΝΑ Φλώρινας, με 600 να έχουν καταγραφεί σε «καθεστώς παρανομίας». Παρόλα αυτά δεν ιδρώνει το αυτί κανενός. Οι συνέπειες, αυτής της ληστικής αφαιμάξης του υπόγειου υδροφόρου, θα είναι καταστροφικές για την περιοχή.

✓ Στη χώρα μας σύμφωνα με μελέτη που εκπόνησαν το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο (τομέας υδάτινων πόρων), το ΙΓΜΕ και το ΚΕΠΕ, το 70% των λιμνών παρουσιάζουν ευαισθησία ως προς τον ευτροφισμό. Η μεγάλη προσφορά θρεπτικών ουσιών (λιπάσματα) προκαλεί υπέρμετρη αύξηση των πληθυσμών των υδρόβιων φωτοσυνθετικών οργανισμών. Αυτή με τη σειρά της οδηγεί σε αύξηση των ετερότροφων οργανισμών (καταναλωτών και αποικοδομητών). Όλοι αυτοί καταναλώνουν περισσότερο οξυγόνο. Έτσι η ποσότητα του οξυγόνου που είναι διαλυμένο στο νερό γίνεται ολοένα μικρότερη πλήττοντας κυρίως τα ψάρια που πεθαίνουν από ασφυξία.

Κατά τον Δρ. Γεώργιο Σταμάτη, αναπληρωτή καθηγητή Υδρογεωλογίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, κάποια μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης είναι: εφαρμογή υποχρεωτικών προγραμμάτων χρήσης λιπασμάτων και γενικοί περιορισμοί ανά καλλιέργεια για λιπάσματα ανόργανου και οργανικού αζώτου κ.ά.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Ο «Δαίμονας του τυπογραφείου» χτύπησε και την εφημερίδα μας. Στο 11ο φύλλο στην 6η σελίδα αντί του σωστού τίτλου του άρθρου «Ορθολογική Διαχείριση Υδάτινων Πόρων και Ανάπτυξη» που αναφερόταν στην ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στο Φιλώτα, γράφτηκε από λάθος «Οικοοικονομική προσέγγιση διαχείρισης λεκάνης απορροής λίμνης Βεγορίτιδας». Ευχαριστούμε για την κατανόησή σας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε τον κ. Στέφανο Τρύφων, κοινωνιολόγο - συγγραφέα, για τη δωρεά στη βιβλιοθήκη του Συλλόγου μας, μιας σειράς βιβλίων του που έχει εκδώσει μέχρι σήμερα.

Περιοδική έκδοση
του Συλλόγου
Προστασίας
Βεγορίτιδας

Ταχ. Διεύθυνση:
580 02 ΑΡΝΙΣΣΑ

Τηλ. & Fax: 23810 32047

e-mail: kartasi@sch.gr

vegorit1@otenet.gr

kagkas@yahoo.com

Ιδιοκτήτης
Σύλλογος Προστασίας
Βεγορίτιδας

Εκδότης
Κάρτας Ηλίας
6974 809371

Κωδικός ΕΛΤΑ 7908

Συντακτική Επιτροπή
Κάγκας Μιχαήλ
Κάρτας Ηλίας
Κυράκης Γεώργιος
Λιμπάρης Ευάγγελος
Μούλας Νικόλαος
Μπλάγας Γεώργιος
Χαραλάμπος Τριανταφυλλιά

Ετήσια συνδρομή 10 €
Όσοι δεν είναι μέλη του συλλόγου

Εκτύπωση
Στέφανος Βαγουρδής
Έδεσσα
Τηλ. 23810 23964

Η έκδοση αυτή του Συλλόγου αποτελεί θήμα περιβαλλοντικών, ιστορικών, εκπαιδευτικών και αναπτυξιακών ανησυχιών. Καλούνται τα μέλη, οι φίλοι, οι επιστήμονες, οι εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης και οι φορείς να καταθέτουν τα επιχειρήματα και τους προβληματισμούς τους από το θήμα αυτό.

Ρίζες τού οικολογικού προβλήματος

Συνέχεια από την 1η σελ.

ρη, ροζ, μαύρη ή ό,τι άλλο. Προσπερνώντας τον επικίνδυνο αυτό σκόπελο, όχι επειδή τα οικολογικά προβλήματα είναι "απολιτικά" ή επειδή απαιτείται να αποφύγουμε την αντιπαράθεση χάριν κάποιων ισορροπιών. Απλώς, η αντιπαράθεση αυτή δεν είναι απαραίτητη ώστε να υποστηριχθούν οι υποθέσεις και τα συμπεράσματα στα οποία θα καταλήξουμε.

Για να μην επεκταθώ, θα αναπτύξω τη σκέψη μου επιλέγοντας ένα από τα οράματα του δυτικού πολιτισμού, την απεριόριστη ανάπτυξη και επέκταση των αγαθών και των υπηρεσιών. Την εποχή που άρχισε να εκδηλώνεται η ευρωπαϊκή επέκταση, το 17ο και 18ο αιώνα, ένα τέτοιο όραμα ήταν απολύτως δικαιολογημένο. Οι παραδοσιακές μοναρχίες κατέρρεαν, μια καινούρια πολιτική και οικονομική τάξη αναδυόταν και πολλοί πίστευαν ότι η ανθρωπότητα, μέσω της εργασίας, θα κατακτήσει το αγαθό της σίτισης. Κυρίως μετά την εκμηχάνιση της παραγωγής, το επισιτιστικό πρόβλημα θεωρήθηκε άμεσα επιλύσιμο. Περίπου εκατόν πενήντα χρόνια μετά, η απαίτηση για απεριόριστη επέκταση των αγαθών ακούγεται περισσότερο υβριστική απ' ό,τι αυτονόητη. Ακόμη και με τους όρους της αειφόρου ανάπτυξης είναι αδιανόητο να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, διότι υπάρχει το σαφές και αμετάθετο όριο επάρκειας των φυσικών πόρων. Κι όμως, η πεμπουσία της πολιτικής σήμερα επιβάλλει συγκεκριμένο ρυθμό ανάπτυξης, επιβάλλει ανταγωνισμό και πολλά άλλα. Πώς να επιλυθεί λοιπόν το πρόβλημα των ρύπων όταν οι πολιτικές που χαράσσονται είναι, κατ' αρχήν, ρυπογόνες; Όταν αυτό που καθορίζει την καθημερινή πρακτική είναι οι συγκεκριμένοι στόχοι του προϋπολογισμού, του πληθωρισμού, της σύγκλισης, του οτιδήποτε επιβάλλει στη ΔΕΗ, ή σε οποιαδήποτε άλλη δημόσια ή ιδιωτική επιχείρηση, να παράγει περισσότερο περιορίζοντας τη χρήση φίλτρων ή χωρίς τη δημιουργία μονάδων αποθέρωσης ή απονίτρωσης, τότε πολύ απλά κανείς δεν μπορεί να επιλύσει το πρόβλημα. Γ' αυτό και το σύστημα καταφεύγει στη διαχείριση της κρίσης.

Δηλαδή, συντηρεί το πρόβλημα γιατί έχει ανάγκη την παραγωγή, εξευμενίζει τον κόσμο πείθοντάς τον ότι δεν υπάρχει πρόβλημα και παραδέχεται την εθνική και πολιτική του αναξιοπρέπεια πληρώνοντας τα πρόστιμα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Στα χρόνια της οικολογικής κρίσης, ο πυρήνας αξιών που χειραγωγεί τη ζωή μας καθημερινά δεν έχει θιγεί ούτε και έχει αμφισβητηθεί. Η παροχή υπηρεσιών έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο που το κόστος αντικατάστασης ενός

προϊόντος είναι, σε αρκετές περιπτώσεις, κατά πολύ μικρότερο του κόστους επισκευής¹. Ενθαρρύνεται λοιπόν η κατανάλωση αγαθών, η οποία ενίοτε καταντά μανία, ενώ η χρηματοπιστωτική μας ικανότητα επεκτείνεται με σειρά καταναλωτικών προϊόντων. Γίνεται επομένως σαφές γιατί η "σύγχρονη και επιστημονική" κοινωνία μας δεν μπορεί να εμπεδώσει μια καθολικά οικολογική πρακτική; Αντ' αυτής προβάλλει ένα οικολογικό προφίλ ώστε να επηρεάσει τα μέλη της να αναπτύξουν οικολογική συνείδηση. Τα εξωθεί, δηλαδή, να δράσουν σύμφωνα με αρχές ξένες προς αυτές με τις οποίες τα έχει γαλουχήσει και που η ίδια ουσιαστικά αρνείται να απεμπολήσει.

Η λάθος νοοτροπία που έχει αναπτύξει η ανθρωπότητα φαίνεται και απ' τις προσδοκίες που τρέφουν κάποιοι για την Επιστήμη και τις λύσεις που μπορεί να δώσει. Η επίλυση του πιο σημαντικού προβλήματος με το οποίο έχει έρθει αντιμέτωπη η ανθρωπότητα, αντιμετωπίζεται σαν ένα επιπλέον καταναλωτικό προϊόν. Περιμένουμε κάποιοι να βρουν τη λύση και εμείς να πληρώσουμε για να την αγοράσουμε και να μην κουνηθούμε απ' τη θέση μας. Ο άνθρωπος είναι μέρος του προβλήματος και η λογική της αγοράς έτοιμων λύσεων τον εμποδίζει να γίνει μέρος της λύσης.

Ποιά είναι όμως τα περιθώρια που υπάρχουν για την εξεύρεση μιας επιστημονικής λύσης; Ούτως ή άλλως επιστήμη και τεχνολογία θα αποτελούν μέρος οποιασδήποτε διεξόδου απ' την οικολογική κρίση στις μέρες μας. Η τεχνολογική υπήρξε πολύτιμος αρωγός στο εγχείρημα της απεριόριστης επέκτασης, κυρίως μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, γι' αυτό και πολλοί τη θεωρούν συνώνυμη με το πρόβλημα ενώ άλλοι με τη λύση. Πρέπει να γίνει συνείδηση ότι το πρόβλημα της οικολογικής κρίσης είναι αμιγώς πολιτικό και όχι επιστημονικό ή οτιδήποτε άλλο. Η επιστημονική κοινότητα μπορεί να προτείνει τρόπους εξόδου από την κρίση, μπορεί να καθοδηγήσει: δεν επιβάλλει αυτή τις εξελίξεις. Εξάλλου, η τεχνολογική δεν είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική και ουδέτερη δραστηριότητα όπως πιστεύουν οι περισσότεροι. Αποτελεί αναμφίβολα ένα αυτοσυνεπές, αυτορρυθμιζόμενο, ορθολογικό σύστημα αντιλήψεων, ωστόσο, οι στόχοι της συλλογικής επιστημονικής δραστηριότητας, όπως και αυτοί του κάθε μεμονωμένου επιστήμονα, καθορίζονται από εξωεπιστημονικές, μη ορθολογικές αρχές. Ως κοινωνικός θεσμός, η επιστήμη διέπεται απ' το ίδιο σύνολο αρχών που χαρακτηρίζουν την επιστημονική κοινωνία. Τα μέλη μιας κοινωνίας είναι φορείς ενός συ-

γκροτημένου συστήματος αρχών, ιδεών, αντιλήψεων κ.λπ., το οποίο αναπαράγουν παντού και πάντα, ακούσια ή εκούσια. Τόσο οι επιστήμονες όσο και η επιστημονική δραστηριότητα εν γένει αποτελούν έναν επιπλέον θεσμό και άρα ένα επιπλέον εργαλείο στην υπηρεσία του συστήματος. Τι εξυπηρετεί, εν τέλει, η τεχνολογική; Την απεριόριστη ανάπτυξη, τον ανταγωνισμό, την ικανοποίηση αναγκών που, από όποιον και να υπαγορευούνται, υποκρύπτουν το ίδιο πλέγμα αρχών που πρεσβεύει η κοινωνία και τα μέλη της.

Εδώ κρύβεται και ο λόγος για τον οποίο, παρ' όλο που συνειδητοποιούμε την οικολογική κρίση, αδυνατούμε να την αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά. Το να αντικαταστήσουμε τους λαμπτήρες πυρακτώσεως με ηλεκτρονικούς, το να μη σπαταλάμε το νε-

ρό και γενικότερα το να μη καταχρώμαστε τους φυσικούς πόρους, αποτελούν απαραίτητα και αναγκαία μέτρα αλλά δε στοχεύουν στην εκρίζωση του προβλήματος. Είναι τρόποι για να αντιμετωπίσουμε τα συμπτώματα της οικολογικής κρίσης και όχι τη βαθύτερη αιτία που τη δημιουργήσε και εξακολουθεί να τη συντηρεί.

Υπάρχει άραγε τρόπος να αλλάξει αυτή η κατάσταση; Πριν χρόνια, στην πρώτη αρχή, τότε που ο άνθρωπος σήκωσε το κεφάλι του και ατένισε τα άστρα, ξεκίνησε η λαμπρή του πορεία προς τον 21ο αιώνα. Όλα τα μεγάλα επιτεύγματα, ορόσημα στην ιστορία του, βοήθησαν να καταφέρει να γίνει κυρίαρχος της φύσης. Η τελευταία του μεγάλη πρόκληση θα είναι να αποποιηθεί αυτή του την εξουσία. Η νέα επανάσταση θα αποσκοπεί στο να ξανακάνει τον άνθρωπο μέρος

της φύσης. Από κυρίαρχο, να τον κάνει σοφό.

Για να είμαστε σε θέση να αντιμετωπίσουμε σοβαρά την οικολογική μας κρίση, δηλαδή να την ξεπεράσουμε ξεκινώντας εδώ και τώρα, πρέπει να αλλάξουμε την πάγια πεποίθησή μας για απεριόριστη οικονομική επέκταση, την **αυτονόητη** καταναλωτική μας μανία, το **δεδομένο** ότι θα υπάρχουμε για πάντα. Γι' αυτό, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, απαιτείται η συμμετοχή όλων μας σ' ένα εγχείρημα που θα καθορίσει το μέλλον μας με τον πιο ουσιαστικό τρόπο. Είμαστε αντιμέτωποι με το ενδεχόμενο του αφανισμού μας και δύσκολα θα μπορέσουμε να διαχειριστούμε τα λάθη μας, εφεξής. Ίσως τα λόγια τού Περικλή απ' τον επιτάφιο λόγο του, αποδειχθούν σημαντικά: «Είμαστε τολμηροί, κι όμως ζυγίζουμε καλά την κάθε επιχείρησή μας, ενώ τους άλλους η άγνοια τους κάνει θρασεείς κ' η γνώση αναποφάσι-στους»². Εν προκειμένω, εμείς, είμαστε οι "άλλοι" θρασεείς και αναποφάσιστοι, ενώ οι συνθήκες απαιτούν να γίνουμε κάτι παραπάνω από τολμηροί. Πρέπει να ζυγίσουμε καλά την κάθε επιχείρησή μας!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Το αποτέλεσμα είναι να μην κυκλοφορούν ανταλλακτικά της συσκευής μας, οπότε την πετάμε και αγοράζουμε καινούρια. Είναι γνωστό πως αν σπάσει η κανάτα, κοστίζει μόνη της περισσότερο από μια ολοκαίνουρια καφετιέρα. Στην περίπτωση, δε, της κινητής τηλεφωνίας, κάθε χρόνο δημιουργούνται χιλιάδες τόνοι τοξικών αποβλήτων επειδή οι συνδρομητές επιδοτούνται για αλλαγή τηλεφωνικής συσκευής, χωρίς προφανή λόγο.

2 "Θουκιδίδου, Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου", βιβλίο β', §40.

Ποιοι δεν θα αφήσουν την Κορώνεια να ξαναγίνει λίμνη;

Της Τάνιας Γεωργιοπούλου
- ΟΙΚΟ της Καθημερινής

Τώρα που η λίμνη Κορώνεια έπαψε να είναι πια λίμνη, αφού λόγω της παρατεταμένης ξηρασίας ξεράθηκε και στη θέση της έχει μείνει ένας βούρκος με τοξική λάσπη, τώρα που δεν έχει μείνει ζωή στον άλλοτε όμορφο βιότοπο, όπου χιλιάδες πουλιά έβρισκαν καταφύγιο, τώρα θα ξεκινήσουν τα έργα για τη διάσωσή της. Και πάλι όμως θα επιλεγεί ο εύκολος δρόμος.

Πριν από 4 χρόνια, τον Οκτώβριο του 2004, όταν στην Κορώνεια βρέθηκαν περίπου 30.000 πουλιά νεκρά, το ΟΙΚΟ «ιοθέτησε» τη λίμνη. Ο συνάδελφος Θανάσης Τσίγγανας ανέλαβε να ερευνά και να καταγράψει μήνα το μήνα τι συμβαίνει στη λίμνη, δημιουργώντας έτσι το «Ημερολόγιο της Κορώνειας» σε μια προσπάθεια να αφυπνιστούν οι αρμόδιοι. Διαβάζοντας για άλλη μια φορά εκείνο το χρονικό, την έκπληξη για την αδράνεια, την κωλυσιεργία και τον παραλογισμό διαδέχεται η λύπη και η απογοήτευση. Γιατί τώρα ξέρουμε -δυστυχώς- το τέλος του έργου.

Ξέρουμε ότι ενώ τα πράγματα βρίσκονταν σε οριακό σημείο, και όλοι το αναγνώριζαν, τίποτα δεν έγινε τελικά. Ξέρουμε ότι τέσσερα χρόνια μετά, φέτος το καλοκαίρι, η λίμνη ξε-

ράθηκε.

Δεν υπάρχει πια περίπτωση να βρεθούν νεκρά πουλιά και ψάρια στην Κορώνεια, διότι απλώς δεν κατοικούν πια εκεί. Σεπτέμβριος του 2008, μόλις πριν από λίγες ημέρες, η Νομαρχία ανακοίνωσε ότι ξεκινά την εφαρμογή σχεδίου Διάσωσης. Μία τάφος θα συνδέσει την άνυδρη λεκάνη της Κορώνειας με τη διπλανή λίμνη Βόλβη και με μερική εκτροπή των χειμάρρων Σχολαρίου και Λαγκαδικίου, θα διοχετευτούν σε αυτήν τα πλεονάζοντα νερά. Σε οκτώ χρό-

νια, λένε οι περισσότεροι αισιόδοξες προβλέψεις, η Κορώνεια θα ξαναγίνει λίμνη. Όμως, οι αιτίες για την καταστροφή της δεν έχουν εκλείψει. Οι περίπου 2.000 παράνομες γεωτρήσεις θα συνεχίσουν να ρουφούν το νερό της. Γιατί, βέβαια, τα έργα αποκατάστασης θα δώσουν σε κάποιους χρήματα, ενώ το κλείσιμο των γεωτρήσεων θα κοστίζει σε κάποιους πολιτικά. Κρίμα που είμαστε τόσο καχύποπτοι, αλλά η ιστορία της Κορώνειας μας έμαθε πολλά. Ελπίζουμε η πραγματικότητα να μας διαψεύσει.

Λαογραφικό Μουσείο Αμυνταίου

Μια συνοπτική και εμπειριστατωμένη παρουσίαση του λαογραφικού πολιτισμού της περιοχής Αμυνταίου

Συνέχεια από την 1η σελ.

-Ούντση ήταν γεννημένη στο χωριό Αετός του Νομού Φλώρινας το 1927 και απεβίωσε το 2004. Σπούδασε στο Γυμνάσιο Αθηνών και στην Οικοκυρική Σχολή της Παιδόπολης Αθηνών. Έχοντας λοιπόν σημαντική μόρφωση για την εποχή εκείνη και αξιοποιώντας την μεγάλη της αγάπη για την πατρίδα, έγραψε και εξέδωσε τρία βιβλία με βιώματα σχετικά με τα ήθη και τα έθιμα της περιοχής, καθώς και τις αναμνήσεις της από τα δύσκολα χρόνια των πολέμων που ταλάνισαν την Ελλάδα στα πρώτα χρόνια της ζωής της.

Ήταν δραστήρια γυναίκα καθώς είχε αλληλογραφία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρωθυπουργό και πολλούς Υπουργούς, με το Νομάρχη και το Δήμαρχο Θεσ/νίκης, με εκπροσώπους της μέσης εκπαίδευσης και των ΚΑΠΗ. Επίσης ήταν μέλος του πολιτιστικού συλλόγου Αμυνταίου, με σκοπό την προώθηση του Μουσείου και την προσέλευση περισσότερων επισκεπτών σ'αυτό

και στην περιοχή γενικότερα.

Ο σύζυγός της κύριος Κωνσταντίνος Ούντσης γεννήθηκε το 1922 στο χωριό Λέχοβο του νομού Φλώρινας. Τελείωσε το δημοτικό και ασχολήθηκε με το επάγγελμα του οικοδόμου. Είναι από τους λίγους εναπομείναντες εν ζωή που είχαν ενεργή συμμετοχή στον ανταρτοπόλεμο, καθώς την περίοδο εκείνη υπηρετούσε τη θητεία του στον Ελληνικό Στρατό και οι μαρτυρίες του για τα γεγο-

νότα έχουν ειδικό βάρος.

Συνεχίζοντας θα γίνει λόγος στη διαδικασία συλλογής των αντικειμένων που απαρτίζουν τη συλλογή του μουσείου. Επί 30 χρόνια λοιπόν, το ζεύγος των δωρητών συνέλλεγε τα αντικείμενα. Το ζεύγος με πίστη και αφοσίωση στη διαμόρφωση μιας συλλογής, η οποία θα αποτύπωνε την αγάπη τους για την ιστορία των ηθών και εθίμων της περιοχής αλλά και την πατριδολατρία τους, δαπάνησε μεγάλα ποσά χρημάτων για την αγορά των αντικειμένων. Παράλληλα απέκτησαν αντικείμενα ύστερα από διαπραγματεύσεις με τους προκατόχους τους σχετικά με τη δωρεά των αντικειμένων, ενώ υπάρχει μεγάλος αριθμός έργων που φιλοτεχνήθηκαν από την ίδια, όπως εργόχειρα και κάποια μάλλινα στον αργαλειό. Έτσι η αγωνιώδης προσπάθεια της δωρήτριας να μεταλαμπαδεύσει στις νεότερες γενιές τα ήθη και τα έθιμα του παρελθόντος είχε δρομολογηθεί προς τη σωστή κατεύθυνση.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει

να τονίσουμε τη συμβολή του κυρίου Κωνσταντίνου Ούντση στην ολοκληρωμένη εμφάνιση των εργαλείων της συλλογής, καθώς όντας ένας άνθρωπος χειρώνακτας, επιδιόρθωσε πολλά από αυτά.

Οι προσπάθειες για τη δωρεά της συλλογής από τους δωρητές στο Δήμο ευοδώθηκαν το 2000, ολοκληρώνοντας έτσι τις πολυετείς προσπάθειες της Δημοτικής Αρχής. Στις 7 Ιουλίου του ίδιου έτους το Λαογραφικό Μουσείο Αμυνταίου ανοίγει τις πόρτες του για τους επισκέπτες στον όροφο του Πνευματικού Κέντρου, μετά από μία λαμπρή τελετή εγκαινίων στην οποία παρευρέθηκε πολύς κόσμος όλων των κοινωνικών ομάδων και στην οποία τιμώμενα πρόσωπα ήταν οι δωρητές. Ο Δήμαρχος Αμυνταίου κος Θεοδωρίδης Κωνσταντίνος ευχαριστώντας τους δωρητές, έκανε λόγο για ευεργεσία εκ μέρους τους προς το Αμύνταιο και τους πολίτες του.

Τα αντικείμενα εκτίθενται σε 10 προθήκες, οι 6 εξ αυτών κάθετες και οι 4 οριζόντιες, μη παραλείποντας βέβαια και τις φωτογραφίες που βρίσκονται τοποθετημένες στις σκάλες του μουσείου στην ενότητα «Φωτογραφίες μιας άλλης εποχής».

Επιγραμματικά οι κάθετες προθήκες είναι οι εξής: η αναπαράσταση δωματίου, τα αγροτικά εργαλεία, τα σκεύη οικιακής χρήσης, η γωνιά με τα εργαλεία ύφανσης και τον αργαλειό, η προθήκη με τις παραδοσιακές ενδυμασίες και η προθήκη με τις σαρακατσάνικες ενδυμασίες.

Οι 4 οριζόντιες προθήκες περιλαμβάνουν τις εξής θεματικές: εργόχειρα, μεμονωμένα κομμάτια από ενδυμασίες, ερ-

γόχειρα και κηροπλαστική και οικιακά σκεύη.

Η λειτουργία του μουσείου στο πέρασμα των χρόνων χωρίζεται σε τρεις χρονικές περιόδους. Στην πρώτη την ξενάγηση των επισκεπτών είχε αναλάβει προσωπικά και η αιμνηστη Δόμνα Λυπίτκα -Ούντση, η οποία με την κατάθεση ψυχής στα γεμάτα πάθος και αναμνήσεις λόγια της, έδινε ζωή στα εκθέματα των προθηκών, προκαλώντας ρίγη συγκίνησης σε πολλούς από τους επισκέπτες.

Η δεύτερη περίοδος της λειτουργίας του μουσείου ξεκινάει με το θάνατο της αιμνηστης δωρήτριας, στη διάρκεια της οποίας το ίδρυμα απαξιώθηκε σε σημαντικό βαθμό, και ουσιαστικά μπήκε σε έναν ιστορικό κύκλο που δεν είχε καμία σχέση με τον δυναμισμό των ημερών ζωής της δωρήτριας.

Οι πόρτες του έκλεισαν και οι επισκέπτες έπρεπε πρώτα να συνεννοούνται με το Δήμο έτσι ώστε κάποιος υπάλληλος να σπεύσει και να εξυπηρετήσει το κοινό. Η απουσία σταθερού ωραρίου στη λειτουργία του μουσείου, είχε σαν αποτέλεσμα ακόμα και κάποιοι από τους κατοίκους του Αμυνταίου να μη γνωρίζουν την ύπαρξη του μουσείου.

Τέλος από το καλοκαίρι του 2007 μέχρι και σήμερα γίνεται μία προσπάθεια προώθησης του ιδρύματος καθώς υπάρχει σταθερό ωράριο επισκέψεων (Δευτέρα, Τρίτη, Παρασκευή, Σάββατο 09:00-13:00 και Κυριακή 10:00- 13:00) και πέραν τούτου γίνονται και άλλες κινήσεις για τη γνωστοποίηση της λειτουργίας του, με σκοπό σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα το Λαογραφικό Μουσείο Αμυνταίου να χρήζει ευρείας αναγνώρισης και αποδοχής και να αρχίσει να λειτουργεί υπό το πνεύμα που επιτάσσουν οι σύγχρονες μουσειολογικές πρακτικές.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ο θεοπισμένος από την αιμνηστη δωρήτρια στόχος του μουσείου, ο οποίος είναι να αποτελέσει το μουσείο πόλο έλξης για τους επισκέπτες τοπικού και υπερτοπικού χαρακτήρα και να επιτελέσει σημαντικό έργο στη διαμόρφωση της ιστορικής και εθνικής συνείδησης των πολιτών που ζούνε στις ευαίσθητες περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας, παίζοντας έτσι ρόλο ενεργό στην κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής του Αμυνταίου και στην εκπαίδευση των νέων.

Ο Δήμος ακολουθώντας τα πρότυπα μεγάλων ευρωπαϊκών μουσείων, τα οποία στεγάζονται σε κτίρια τα οποία είναι σταθμοί για την εκάστοτε πόλη και σε συνάρτηση με τη νέα προσπάθεια για την επίτευξη του στόχου του μουσείου και τη δημιουργία ενός πολιτιστικού πόλου έλξης για το κοινό του τόπου αλλά και τους επισκέπτες, έχει σχεδιάσει σε συνεργασία με επιστημονικό προσωπικό, τη μεταστέγαση του μουσείου στο κεντρικότερο κτίριο της πόλης του Αμυνταίου, το κτίριο στο οποίο στεγαζόταν μέχρι πρότινος το Α Δημοτικό σχολείο Αμυνταίου.

Η κίνηση αυτή αναμένεται να δώσει νέα ώθηση στην προσπάθεια για την επίτευξη των στόχων του μουσείου, αλλά θα προσελκύσει και το εντονότερο ενδιαφέρον των επισκεπτών, καθώς θα συνδυάζεται η δυναμική του υπέροχου αυτού ιστορικού κτιρίου μ'αυτήν του μουσείου, προς όφελος του Αμυνταίου αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Για περαιτέρω πληροφορίες επικοινωνήστε στα τηλέφωνα 2386024245 και 2386022211, ή στα e-mail dimarxos@amyntaio.gr και pappas21@yahoo.gr

Balloon artistic

Διοργανώνουμε με επιτυχία
την βάπτισμα, το γάμο σας

Διαθέτουμε: μπουμπουνιέρες, ανθοστολισμούς,
προσκλητήρια, βεγγαλικά, catering,
δώρα εκδηλώσεων - κρόουν-
σούπερ ήρωες

Βιτσιίου 19 - Αμύνταιο - τηλ. 2386022195, 6931750087

www.balloonartistic.gr

Στείλτε
την πεδύλωσή σας
με μπαλόνια

Τζημούλης Οδυσσέας
Υπεύθυνος
παρακολούθησης
Βεγορίτιδας – Πετρών
για την Ε.Ο.Ε

Στην ερώτηση πόσα πουλιά ξέρεις που μεταναστεύουν, οι περισσότεροι φτάνουν μέχρι το τρία. Χελιδόνι, κούκος και πελαργός.

Η αλήθεια είναι ότι πάνω από διακόσια διαφορετικά είδη πουλιών μετακινούνται από το Νότο προς το Βορρά και από την Ανατολή προς τη Δύση την άνοιξη και αντίστροφα το φθινόπωρο. Η εαρινή και φθινοπωρινή μετανάστευση δεν συμπίπτει απόλυτα με τις εποχές αυτές. Έτσι η εαρινή μπορεί να ξεκινήσει στα τέλη Ιανουαρίου και να ολοκληρωθεί τέλη Απριλίου με μέσα Μαΐου και η φθινοπωρινή να ξεκινήσει στα μέσα Ιουλίου και να ολοκληρωθεί στα τέλη Οκτωβρίου.

Για να αντέξουν στο ταξίδι τα πουλιά χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές. Οι πελαργοί για παράδειγμα χρησιμοποιούν τα θερμά ανοδικά ρεύματα. Έτσι ταξιδεύουν πάντα μέρα και πάντα πάνω από στεριά. Άλλα

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΠΟΥΛΙΩΝ

μικροπούλια φροντίζουν πριν ξεκινήσουν το ταξίδι τους να διπλασιάσουν το βάρος τους τρώγοντας αδιάκοπα. Έτσι όταν φτάσουν στον προορισμό τους θα έχουν πάλι το κανονικό ή και λιγότερο βάρος.

Πολλά είδη αρπακτικών ταξιδεύουν πάνω από τη μεσόγειο και μεταναστεύουν στην υποσαχάρια Αφρική.

Ο μαυροπετρίτης, το γεράκι της Μεσογείου, (*Falco eleosporae*) φωλιάζει στην πατρίδα μας με πάνω από 2500 ζευγάρια. Αυτό αποτελεί το μεγαλύτερο παγκόσμιο πληθυσμό. Γεννάει τα αυγά και αναθρέφει τους νεοσσούς του με μικροπούλια που μεταναστεύουν τον Αύγουστο μέχρι τον Οκτώβριο. Ο ίδιος μετακινείται προς τη Μαδαγασκάρη όπου περνάει τον χειμώνα για να επιστρέψει πάλι την άνοιξη.

Η Βεγορίτιδα και Πετρών φιλοξενεί πολλά μεταναστευτικά είδη. Να αναφέρουμε εδώ τον κρυπτοτσικνιά (*Ardeola ralloides*), τον λευκοτσικνιά (*Egretta garzetta*), τον αργυροτσικνιά (*Egretta alba*), το νυχτοκόρακα (*Nycticorax nycticorax*)

και τον μικροτσικνιά (*Ixobrychus minutus*).

Επίσης στο δρόμο προς τη Βεγόρα φωλιάζουν οι μελισσοφάγοι (*Merops apiaster*) που είναι καλοκαιρινοί επισκέπτες στην περιοχή μας.

Υπάρχουν όμως και μερικά πουλιά όπως ο κοκκινολαίμης (*Erithacus rubecula*) που τον συναντάμε συνήθως

το χειμώνα. Το καλοκαίρι μετακινείται σε πιο βόρειες περιοχές.

Ένα από τα μεταναστευτικά γεράκια είναι και το κικινέζι (*Falco naumanni*). Έρχεται τον Μάρτιο-Απρίλιο και φεύγει Αύγουστο – Σεπτέμβριο. Φωλιάζει σε αποικίες πάνω σε στέγες σπιτιών ή και σε φυσικά βράχια και νησίδες.

Μια ομάδα 10-12 ζευγαριών φώλιασε αυτήν την άνοιξη σε συγκρότημα κατοικιών στο Αμύνταιο. Η αναπαραγωγή πήγε αρκετά καλά. Κάθε φορά που επισκεπτόμουν την περιοχή περνούσα από την αποικία να τα παρατηρήσω και να τα φωτογραφίσω. Εδώ μοιράζομαι μαζί σας μερικές φωτογραφίες από τα υπέροχα αυτά γεράκια. Δεν πρέπει να συγχέουμε το κικινέζι με το συγγενικό του βραχοκικινέζι. Έχει διαφορετικό κάλεσμα και κοντύτερες φτερούγες και ουρά. Το κικινέζι έχει ανοιχτόχρωμα νύχια ενώ το βραχοκικινέζι μαύρα. Το αρσενικό κικινέζι δεν έχει κηλίδες στην πλάτη και φέρει μια γκριζογάλανη πλάκα.

Αρχές Αυγούστου που επισκέφτηκα την αποικία είχαν ήδη αναχωρήσει για νοτιότερα σημεία. Εκεί θα συναντηθούν με άλλα πουλιά και θα αρχίσουν σιγά σιγά το ταξίδι τους για την Αφρική.

Καλό σας ταξίδι φίλοι μας!
Θα σας περιμένουμε πάλι την άνοιξη!

Της Νατάσας Μπέρη

Η Μεσόγειος φλέγεται

Θα πηγαίνατε στην Αίγυπτο για διακοπές το καλοκαίρι; Αν όχι, φανταστείτε πόσοι θα πουν «όχι» σε καλοκαιρινές διακοπές στην Ελλάδα τα έτη 2031-2060. Κι αυτό γιατί τότε, όπως εκτιμούν οι επιστήμονες, εξαιτίας των κλιματικών αλλαγών η χώρα μας θα έχει αύξηση στη θερμοκρασία από 2 έως 4 βαθμούς και οι καύσωνες θα αυξηθούν από 1-2 το χρόνο στους 4-5!

Έτσι η χώρα μας θα μετατραπεί από θερινός σε ανοιξιάτικος ή φθινοπωρινός προορισμός, αφού οι τουρίστες που επισκέπτονται τη Μεσόγειο και προέρχονται κυρίως από τη Βόρεια Ευρώπη θα προτιμήσουν τις εσωτερικές διακοπές, να μείνουν δηλαδή στη χώρα τους (που θα έχει βελτιωμένο πια κλίμα) και όχι να φύγουν, πόσο μάλλον να επισκεφθούν τις χώρες της Μεσογείου που θα... «βράζουν» από τη ζέση!

Παράλληλα, οι βροχοπτώσεις θα μειωθούν κατά 25%, η ξηρασία θα αυξηθεί, ο κίνδυνος πυρκαγιών θα αυξηθεί (οι ημέρες επικινδυνότητας θα αυξηθούν με επιπλέον 2-6 εβδομάδες) και η λειψυδρία θα συνεχιστεί τα επόμενα πενήντα χρόνια.

Αυτό το εφιαλτικό σενάριο προκύπτει από τα αποτελέσματα πρόσφατων ευρωπαϊκών ερευνών σχετικά με την κλιματική αλλαγή στη Μεσόγειο, που παρουσιάστηκαν στο επιστημονικό συνέδριο (5-6 Μαΐου) που διοργάνωσε το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Έρευνας της Ευρωπαϊ-

κής Επιτροπής και του Ευρω-Μεσογειακού Κέντρου για την Κλιματική Αλλαγή της Ιταλίας και το οποίο ολοκληρώθηκε χθες στην Αθήνα.

Όπως προκύπτει από τις έρευνες, η χώρα μας θα μπει τα επόμενα πενήντα χρόνια σε μια νέα περιβαλλοντική «τροχιά».

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του Αστε-

ροσκοπείου Αθηνών, καθηγητή Χρήστο Ζερεφό: «Τα έτη 2031-2060 στη νότια Ελλάδα θα υπάρξει αύξηση της μέσης θερμοκρασίας κατά 1,5 βαθμό Κελσίου. Οι ημέρες με θερμοκρασία μεγαλύτερη από 30 βαθμούς θα γίνουν περισσότερες, αφού θα αυξηθούν κατά 7-10 ημέρες. Στη Βόρεια Ελλάδα η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας θα φτάσει έως και τους 3 βαθμούς Κελσίου. Οι κάτοικοι των βόρειων περιοχών θα βιώνουν 20-35 ημέρες περισσότερες το χρόνο με θερμο-

κρασία άνω των 30 βαθμών Κελσίου».

«Αποτέλεσμα αυτών των αυξήσεων στη θερμοκρασία θα είναι», συνεχίζει ο κ. Ζερεφό, «η αύξηση της ζήτησης ενέργειας για ψύξη, η οποία θα φτάσει έως και 50%. Αντίθετα η ζήτηση ενέργειας για θέρμανση θα μειωθεί από 20-25%, αφού οι θερμοκρασίες που θα σημειώνονται το χειμώνα δεν θα είναι τόσο χαμηλές όπως είναι σήμερα. Η κλιματική αλλαγή», καταλήγει ο ίδιος, «θα επηρεάσει την ατμοσφαιρική ρύπανση, με αποτέλεσμα να υπάρξουν επιπτώσεις στην υγεία μας και η απουσία υδάτινων πόρων θα δημιουργήσει προβλήματα στη γεωργία».

Μιλώντας στην «Ε» ο υπεύθυνος για την Πρόγνωση και τις Επιπτώσεις των Κλιματικών Αλλαγών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δρ Γεώργιος Αμανατίδης, υπογράμμισε ότι «οι κλιματικές αλλαγές είναι ένα σύνθετο φαινόμενο. Υπάρχουν πολλές αβεβαιότητες και, κατά συνέπεια, απαιτείται η συμβολή ερευνητικών ομάδων απ' όλη την Ευρώπη για να αντιμετωπιστούν. Γι' αυτό και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της αντιμετώπισης, κατανόησης και αντιμετώπισης των κλιματικών αλλαγών χρηματοδοτεί ερευνητικά προγράμματα σε περιοχές που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες τις προσεχείς δεκαετίες, όπως η Μεσόγειος».

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ - 07/05/2008

Εξαφανίζονται τα πουλιά από τους ουρανοί

THE INDEPENDENT,
Του Michael McCarthy

ΜΕ ΤΑΧΕΙΣ ρυθμούς μειώνεται ο πληθυσμός των πουλιών, ακόμη και των πιο κοινών ειδών, σύμφωνα με μια νέα έρευνα. Από τα τρυγόνια της Ευρώπης έως τους γύπες της Ινδίας και από τα ορτύκια των ΗΠΑ έως τα κίτρινα καναρίνια της Αργεντινής και τα άλμπατρος του Νότιου Ωκεανού, ο πληθυσμός των- κάποτε οικείων στον άνθρωπο- πουλιών εξαφανίζεται, όπως αναφέρει η οργάνωση BirdLife International, η οποία εδρεύει στην Οξφόρδη. Ειδικότερα στην Ευρώπη, το 45% των ειδών έχει απώλειες στον πληθυσμό του με το τρυγόνι να έχει χάσει το 62% του πληθυσμού του τα τελευταία 25 χρόνια. Την ίδια περίοδο στην Αυστραλία, ο πληθυσμός των καλοβατικών πουλιών έχει μειωθεί κατά 82%, ενώ στην Ασία από τα εκατομμύρια γύπες έχουν απομείνει μόλις το 0,1%. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο πληθυσμός είκοσι κοινών ειδών έχει μειωθεί κατά το ήμισυ. «Πολλά από αυτά τα πουλιά είχαν μια οικεία παρουσία στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Ο κόσμος που δεν έχει εμπειρία

από ιδιαίτερες περιβαλλοντικές αλλαγές και ζει αυτή την κατάσταση, αναρωτιέται για ποιον λόγο συμβαίνει κάτι τέτοιο», δήλωσε ο εκτελεστικός διευθυντής της οργάνωσης Μάικ Ραντς. Η BirdLife International αναφέρει στη μελέτη της ως αιτία όχι μόνο τις κλιματικές αλλαγές, αλλά και μια σειρά από άλλους παράγοντες όπως η γεωργία και η αλιεία σε μεγάλη κλίμακα, η υλοτομία και η μετατροπή των φυσικών δασών σε μονοκαλλιέργειες. «Τα πουλιά μάς διασφαλίζουν ένα ακριβές και ευανάγνωστο περιβαλλοντικό βαρόμετρο, το οποίο μας επιτρέπει να δούμε πώς η ανθρώπινη δράση απειλεί τη βιοποικιλότητα», πρόσθεσε ο επικεφαλής της οργάνωσης.

<http://www.birdlife.org>

Καταναλώνουμε περισσότερο απ' όσο παράγει η φύση

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Περικλής Δημητρολόπουλος

Από σήμερα καταναλώνουμε περισσότερο απ' όσα παράγει η φύση ετησίως. Η 23η Σεπτεμβρίου θα μπορούσε να είναι η ημέρα της οικολογικής μας χρεοκοπίας. Και εάν δεν λάβουμε τα απαραίτητα μέτρα- προειδοποιεί ο ΟΗΕ- το 2050 οι φυσικοί πόροι θα τελειώσουν από τις αρχές Ιουλίου.

Το καμπανάκι του κινδύνου χτύπησε η οικολογική οργάνωση Global Footprint NetWork, οργάνωση που μετρά το οικολογικό μας αποτύπωμα, όπως ορίζονται οι απαιτήσεις των αν-

θρώπων από τον φυσικό κόσμο. Η 23η Σεπτεμβρίου είναι η Earth Overshoot Day, δηλαδή η μέρα της οικολογικής χρεοκοπίας, κατά την οποία ο άνθρωπος εξάντλησε το «ετήσιο εισόδημα» που είχε στη διάθεσή του σε χλωρίδα, πανίδα, ξυλεία και άλλες φυσικές πηγές, και αρχίζει να ζει με «δανεικά» από τις μελλοντικές γενιές. Όπως σημειώνει η Global Footprint NetWork, ούτε μια οικονομική παρέμβαση σαν αυτή που πραγματοποίησε η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών για να κλείσει τις τρύπες των αμερικανικών τραπεζών, δεν θα έφτανε για να αποκατασταθεί η ισορροπία στον πλανήτη.

Οι φυσικοί πόροι

Η σημερινή ημέρα δεν αποτελεί μια σταθερή ημερομηνία λήξης. Για χιλιάδες η κατανάλωση από τον άνθρωπο των πόρων της φύσης ήταν αμελητέα. Ωστόσο, με την αύξηση του πληθυσμού (τον 19ο αιώνα ζούσαν στον πλανήτη 1,6 δισ. άνθρωποι και σήμερα έχουν ξεπεράσει τα 6 δισ.) και της κατανάλωσης (η κατανάλωση σε ενέργεια αυξήθηκε κατά 16 φορές στη διάρκεια του περασμένου αιώνα), η σχέση αυτή έχει αλλάξει δραματικά σε βάρος της φύσης. Το 1961, οι μισοί πόροι που παρήγε ο πλανήτης σε έναν χρόνο ήταν αρκετοί για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες

μας. Η πρώτη χρονιά που ο άνθρωπος εξάντλησε τους φυσικούς πόρους ήταν το 1987, αλλά αυτό συνέβη στις 31 Δεκεμβρίου, δηλαδή την τελευταία μέρα του έτους. Το 1995 η Earth Overshoot Day υπολογίστηκε στις 21 Νοεμβρίου και το 2005 στις 2 Οκτωβρίου. Ο ΟΗΕ υπολογίζει ότι με αυτούς τους ρυθμούς, από το 2050 θα χρειαζόμαστε έναν δεύτερο πλανήτη για να καταναλώσουμε.

Δεδομένου ότι είναι δύσκολο να φανταστούμε για τα επόμενα 40 χρόνια μια διαπλανητική μετακόμιση, οι ειδικοί επισημαίνουν ότι ο άνθρωπος πρέπει να δράσει σε ένα διπλό μέτωπο για να τιθασεύσει την υπερκατανά-

λωση: αφενός να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία για να εξοικονομήσει ενέργεια και αφετέρου να αλλάξει τον τρόπο ζωής του. Η σημασία του τρόπου ζωής αναδεικνύεται από τη σύγκριση του οικολογικού χρέους χωρών, των οποίων οι πολίτες απολαμβάνουν το ίδιο επίπεδο ευμάρειας. Αν όλοι οι κάτοικοι της Γης ζούσαν όπως οι Αμερικανοί, θα χρειαζόντουσαν 5,4 πλανήτες για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Ακολουθώντας τον τρόπο ζωής στη Βρετανία θα αρκούσαν 3,1 πλανήτες, σύμφωνα με την Global Footprint NetWork, ενώ ο τρόπος ζωής στη Γερμανία απαιτεί 2,5 πλανήτες.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ: Τρίτη 23/9/2008

Η διαχείριση των υδατικών πόρων

Συνέχεια από την 1η σελ.

μας. Παράλληλα υποβαθμίζεται εντελώς ο ρόλος των γεωτεχνικών που μέχρι σήμερα φέρουν το κύριο βάρος της διαχείρισης των υδατικών πόρων για τις ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης.

Ο Ν. 3199/2003, τόσο στη φιλοσοφία του όσο και στις διατάξεις του, παρουσιάζει οργανωτικές, επιχειρησιακές αλλά και επιστημονικής υφής αδυναμίες, οι οποίες έχουν επισημανθεί από όλες τις υπηρεσίες που εμπλέκονται μέχρι σήμερα με την προστασία και διαχείριση των υδάτων (Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α., Υπ. Ανάπτυξης, Ι.Γ.Μ.Ε., Δ.Ε.Η., ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε., ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., κ.α.) αλλά και τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και τους επιστημονικούς Συλλόγους των κλάδων που ασχολούνται με τα ζητήματα των υδάτων (Γεωλόγοι, Γεωπόνοι, Δασολόγοι).

Ειδικότερα, με τις προωθούμενες Κ.Υ.Α. αντί ενός διοικητικού συντονιστικού φορέα διαχείρισης υδατικών πόρων, δημιουργείται ένας υπερσυγκεντρωτικός φορέας στο Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε με τη σύσταση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων (Κ.Υ.Υ.) και των Περιφερειακών Δ/νσεων Υδάτων (Π.Δ.Υ.). Οι νέες διοικητικές μονάδες (Κ.Υ.Υ. και Π.Δ.Υ.) αντί να αξιοποιήσουν τις δομές και τις δυνατότητες των υφιστάμενων υπηρεσιών, οι οποίες ασχολούνται μέχρι σήμερα με επιτυχία με την ύδρευση, άρδευση, ενέργεια, βιομηχανία και οι οποίες έχουν διάρθρωση, στελέχωση και

τεράστια εμπειρία στην έρευνα, αξιοποίηση, προστασία και διαχείριση υδατικών πόρων, φιλοδοξεί να τις υποκαταστήσει με ελλιπή δομή και προβληματική στελέχωση.

Ο σχεδιασμός της δομής των Υπηρεσιών Υδάτων είναι ελλιπής και συγκεκριμένος με αντιεπιστημονικούς όρους και περιγραφές αντικειμένων που δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της χώρας μας.

Στην Ελλάδα, σε αντίθεση με τις χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης, η κάλυψη των συνολικών υδατικών αναγκών (υδρευτικών και αρδευτικών) γίνεται, σε μεγάλο βαθμό από την αξιοποίηση των υπόγειων νερών. Σε επίπεδο όλης της χώρας το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 55-60% ενώ σε κάποιες περιφέρειες ξεπερνά το 80% (Περιφέρειες Κρήτης, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου). Εξ άλλου σε πολλές περιπτώσεις διαχείρισης κρίσεων τα υπόγεια νερά δίνουν την προσωρινή λύση και εδώ δεν έχουμε παρά να θυμηθούμε τη δοκιμασία στην ύδρευση του Λεκανοπεδίου κατά την μεγάλη ξηρασία στα τέλη της δεκαετίας του

'80 και την συμβολή των υπογείων νερών της λεκάνης του Βοιωτικού Κηφισού. Η διαχείριση των υδρολογικών λεκανών του Ελληνικού χώρου ελέγχεται ιδιαίτερα από την γεωλογική δομή του, αφού τα ισοζύγια των λεκανών πολλές φορές εξαρτώνται εντόνως από μια υπόγεια υδρογεωλογική λεκάνη που εκτείνεται εκείθεν της υδρολογικής και έχει ιδιαιτερότητες στην λειτουργία της. Τούτο συμβαίνει λόγω της ιδιαίτερα σημαντικής ανάπτυξης καρστικών λεκανών (30% της επιφάνειας της χώρας) και οποιαδήποτε συνδυασμένη μελέτη και διαχείριση υδάτων στην υδρολογική λεκάνη δεν νοείται χωρίς την συμμετοχή του Υδρογεωλόγου. Οι ίδιες αυτές υδρογεωλογικές συνθήκες ελέγχουν επίσης και τα θέματα που είναι σχετικά με την ποιότητα των υδάτων και την διάδοση ή αποκλεισμό των ρύπων. Επίσης το θέμα της υπαλμύρισης, που αποτελεί ιδιαίτερα σοβαρό και δεσμευτικό παράγοντα στα προγράμματα διαχείρισης, απαιτεί, από την φύση του, προφανώς τη συστηματική

παρουσία του Υδρογεωλόγου.

Επισημαίνουμε ότι σήμερα το εμπειρο επιστημονικό προσωπικό (μεγάλο ποσοστό των οποίων είναι Γεωλόγοι 30-40%) που στελεχώνει τα τμήματα Διαχείρισης υδατικών πόρων των Περιφερειών και τις Διευθύνσεις Εγγείων Βελτιώσεων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων δεν επαρκεί στο να ασκήσει ουσιαστικό έλεγχο στις νόμιμες ή παράνομες γεωτρήσεις και αρδεύσεις, καθώς και στην ποιότητα και την ε-

πάρκεια των υδατικών αποθεμάτων των Περιφερειών και Νομών, πόσο μάλλον αυτό που ορίζουν οι Κ.Υ.Α. ότι θα προσληφθεί.

Ακόμη πρέπει να τονιστεί ότι και στην εφαρμογή αυτού του – ανεπαρκούς – θεσμικού πλαισίου, η χώρα μας παρουσιάζει και ανεπίτρεπτες καθυστερήσεις. Πρόσφατη είναι η καταδίκη από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επειδή η Ελλάδα δεν ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2000/60. Συγκεκριμένα δεν υποβλήθηκαν οι εκθέσεις για την κατάσταση των υδατικών αποθεμάτων της χώρας, κάτι που έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί από το 2005.

ΑΡΓΥΡΑΚΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

ΟΧΙ ΣΤΗ ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Κατάξερα τοπία, ξερές κοίτες ποταμών και δασικές πυρκαγιές αποτελούν εμφανείς ενδείξεις μιας δραματικής αύξησης της ξηρασίας και της λειψυδρίας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Πέρα από τον αρνητικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων, το φαινόμενο προκαλεί μεγάλες θλάβες σε οικονομικούς τομείς όπως η γεωργία και ο τουρισμός. Νέες έρευνες δείχνουν ότι η Ευρώπη μπορεί να εξοικονομήσει ύδατα σε ποσοστό 40% με τη λήψη μόνο τεχνικών μέτρων- υπογραμμίζοντας τις δυνατότητες δράσης σε επίπεδο ΕΕ.

Σύμφωνα με πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής, ο αριθμός των περιοχών και των ανθρώπων που επηρεάζονται από τις ξηρασίες στην Ευρώπη αυξήθηκε κατά 20% μεταξύ 1976 και 2006. Το πρόβλημα γίνεται όλο και πιο σοβαρό: το 2003, για παράδειγμα, μια γενική ξηρασία έπληξε πάνω από 100 εκατομμύρια ανθρώπους και το ένα τρίτο της επικράτειας της ΕΕ. Οι εμπειρογνώμονες προβλέπουν ότι τέτοια φαινόμενα θα γίνουν πιο συχνά, κυρίως λόγω των κλιματικών αλλαγών, και ότι θα επιδεινωθούν εξαιτίας της επιταχυνόμενης οικονομικής ανάπτυξης στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Η ανακοίνωση για τη λειψυδρία και την ξηρασία συνιστά την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων με την εδραίωση μιας οικονο-

μίας που χρησιμοποιεί αποδοτικά και δεν σπαταλά τους υδατικούς πόρους της. Αυτό θα απαιτήσει από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να υιοθετήσουν τη λεγόμενη «ιεράρχηση των υδατινών πόρων»: Προτού, δηλαδή, αναλογιστούν τη χρήση νέων πηγών νερού για την κάλυψη των αναγκών τους οφείλουν να εξοικονομήσουν νερό, να αυξήσουν την αποδοτικότητα και να εφαρμόσουν αποτελεσματικές πολιτικές τιμολόγησης του νερού.

Τεχνική εξοικονόμηση

Τεράστιες ποσότητες νερού μπορούν να εξοικονομηθούν. Σύμφωνα με μια μελέτη που έγινε πριν από την ανακοίνωση, είναι εφικτή η εξοικονόμηση χωρίς αλλαγές στην παραγωγή νερού. Η μελέτη εξέτασε τους τέσσερις κύριους χρήστες νερού: τη δημόσια παροχή νερού, τη γεωργία, τη βιομηχανία και τον τουρισμό. Ο πρώτος μπορεί να εξοικονομήσει νερό κατά το ήμισυ (περίπου 150 λίτρα το άτομο ανά ημέρα στην ΕΕ) μειώνοντας απλώς τις διαρροές στα δίκτυα παροχής, ενθαρρύνοντας τη χρήση συσκευών εξοικονόμησης νερού και πιο αποδοτικών οικιακών συσκευών. Οι προοπτικές εξοικονόμησης νερού στους άλλους τρεις τομείς είναι εξίσου αίσιες.

Η χρήση λιγότερου νερού θα έχει πολλά οφέλη για τους Ευρωπαίους, περιλαμβανομένης της

μείωσης των λογαριασμών νερού και της ελάττωσης του όγκου των λυμάτων που απαιτούν επεξεργασία. Το περιβάλλον θα βγει επίσης κερδισμένο, καθώς οι λεκάνες απορροής των ποταμών θα πιέζονται λιγότερο από την άντληση νερού. Περαιτέρω πλεονεκτήματα περιλαμβάνουν τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, την ελάττωση των λογαριασμών για το ρεύμα και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, πράγμα που συνάδει με τους στόχους της πολιτικής της ΕΕ για τις κλιματικές αλλαγές.

Ένα ζήτημα που τονίζεται στην ανακοίνωση είναι η ανάγκη να ε-

φαρμοστεί πλήρως η οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα από τα κράτη μέλη, καθώς προσφέρεται για την αντιμετώπιση τόσο της λειψυδρίας όσο και της ξηρασίας μέσω της λήψης κατάλληλων μέτρων. Ο πιο βιώσιμος χωροταξικός σχεδιασμός αναγνωρίζεται επίσης ως τομέας προτεραιότητας.

Πρότυπα χρήσης νερού.

Μια άλλη σύσταση, αφορά την ανάπτυξη προτύπων για τις συσκευές που χρησιμοποιούν νερό στα νοικοκυριά και στον γεωργικό αρδευτικό εξοπλισμό. Αυτά μπορούν να βασιστούν στα υπάρχοντα πρότυπα που βαθμολογούν τη χρήση

ενέργειας των οικιακών συσκευών. Η ανακοίνωση ζητά επίσης την ορθότερη χρήση των κεφαλαίων σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ για να βελτιωθεί η διαχείριση της ζήτησης νερού, και προσβλέπει στη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Ξηρασίας και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για ξηρασίες μέχρι και το 2012.

Το Σεπτέμβριο του 2008 η Επιτροπή θα παρουσιάσει μια συνοδευτική έκθεση στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η έκθεση θα παρουσιαστεί επίσης σε φορείς στη Σαραγόσα της Ισπανίας, κατά τη διεθνή έκθεση για το νερό και τη βιώσιμη ανάπτυξη που θα πραγματοποιηθεί εκεί φέτος. Η συνοδευτική έκθεση θα καθορίσει ένα σχέδιο δράσης για το νερό και ένα χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των μέτρων που προτείνει η ανακοίνωση.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΡΟ

Συνολική άντληση νερού στην ΕΕ: 247 δις. κυβικά μέτρα το χρόνο
Κατανομή της άντλησης: παραγωγή ενέργειας: 44%, γεωργία: 24%, δημόσια παροχή νερού: 17%, βιομηχανία: 15%

Κατανομή της κατανάλωσης: γεωργία: 69%, δημόσια παροχή νερού 13%, βιομηχανία 10%, παραγωγή ενέργειας: 8%

Συνολικό κόστος της ξηρασίας στην Ευρώπη από το 1976 μέχρι το 2006: € 100 δις.

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ -

Σταμκόπουλος Νικόλαος,
Διπλωματούχος
Μηχανικός
Περιβάλλοντος ΔΠΘ

Αν και η Δυτική Μακεδονία καυχόταν ότι ήταν η ενεργειακή καρδιά της Ελλάδας, ποτέ της δεν κατανόησε τις διεθνείς εξελίξεις στην ενέργεια, ίσως γιατί ποτέ δεν ήθελε να τις παρακολουθήσει. Το αποτέλεσμα είναι σήμερα -αλλά και άλλες φορές παλαιότερα -να βρίσκεται εκτός των εξελίξεων. Τη στιγμή που σε ολόκληρη τη χώρα οι τοπικές κοινωνίες διεκδικούν και αγωνίζονται για πράσινες επενδύσεις, στη Δυτική Μακεδονία εμμένουμε στις παραδοσιακές ρυπογόνες και ξεπερασμένες μεθόδους παραγωγής ενέργειας, όχι από τοπικισμό, αλλά από ανασφάλεια και φόβο για το νέο.

Τι ήταν όμως αυτό που έφερε τη μεταλιγνιτική περίοδο πολύ νωρίτερα από ότι υπολογιζόταν; Αιτία ήταν η αλλαγή στην παγκόσμια σκέψη για την ηλεκτροπαραγωγή, η οποία αν και καθυστερημένα άγγιξε τη χώρα μας, οφείλεται σε πολλούς λόγους. Επιγραμματικά μπορούμε να αναφέρουμε:

- ✓ Φαινόμενο θερμοκηπίου και «φορολόγηση» εκπομπών CO2
- ✓ Φόρος στερεών καυσίμων
- ✓ Αύξηση στην τιμή των στερεών καυσίμων
- ✓ Κατακόρυφη αύξηση τιμών πετρελαίου
- ✓ Ευρύτερη υποβάθμιση του περιβάλλοντος
- ✓ Εξέλιξη των ΑΠΕ
- ✓ Αύξηση ζήτησης της ενέργειας

Είτε δίνουμε είτε όχι σημασία στις αλλαγές των παγκόσμιων ενεργειακών δεδομένων οφείλουμε σαν χώρα να σχεδιάσουμε μια μακροπρόθεσμη ενεργειακή πολιτική. Τα σχέδια και σενάρια μπορούν να ποικίλουν. Απλοποιώντας τα πράγματα μπορούμε να σκεφτούμε δύο πιθανά ακραία σενάρια για το μέλλον όλης της χώρας:

Σενάριο Α'

1) Διπλασιάζουμε τις λιγνιτικές μονάδες.

2) Καταναλώνουμε τα υπόλοιπα αποθέματα λιγνίτη με διπλάσια ταχύτητα και στο μισό χρόνο (25 έτη).

3) Μετά από 25 έτη προσπαθούμε -απροετοίμαστοι και πανικόβλητοι- να εισάγουμε άμεσα τις ΑΠΕ ή την πυρηνική ενέργεια. Μέχρι να το καταφέρουμε θα εισάγουμε ενέργεια και λιγνίτη από το εξωτερικό με το όποιο πολιτικό και οικονομικό κόστος.

Σενάριο Β'

1) Σταθεροποιούμε τη λιγνιτική παραγωγή. Όχι νέες μονάδες!

2) Κλείνουμε σταδιακά τις παλιές ρυπογόνες λιγνιτικές μονάδες, μειώνοντας το ρυθμό κατανάλωσης λιγνίτη.

3) Αυξάνουμε σταδιακά την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ με τη σταδιακή εγκατάσταση νέων μονάδων.

4) Μετά από 70 έτη που θα τελειώσει και ο τελευταίος τόνος λιγνίτη, είμαστε έτοιμοι για

μπορεί να αφορούν:

- Πρόσθετα φορολογικά και τραπεζικά κίνητρα σε εταιρείες κατασκευής και παροχής εξοπλισμού για ΑΠΕ ή εξοικονόμησης ενέργειας, οι οποίες θα προτιμήσουν να εγκατασταθούν στις περιοχές Κοζάνης, Φλώρινας Μεγαλόπολης

- Ενίσχυση των περιοχών αυτών με το «τέλος μείωσης λιγνιτικής ισχύος», το οποίο θα είναι ανάλογο με τις λιγνιτικές μονάδες που «σβήνουν» και θα χρησιμοποιείται για πράσινες επενδύσεις.

✓ Προνομιακή ενίσχυση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ μικρής και όχι τεράστιας κλίμακας (κυρίως για οικιακή κατανάλωση και μικρή αυτοπαραγωγή).

Είναι βασικό να κατανοήσουμε ότι δεν υπάρχει κάποιο δίλημμα του τύπου «Λιγνίτης ή Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας». Υπάρχουν μόνο κάποια ερωτήματα: Ποιος είναι ο βέλτιστος ρυθμός αντικατάστασης των λιγνιτικών μονάδων με ΑΠΕ; Με ποιο σχέδιο και ποια στάδια θα γίνει αυτή η αντικατάσταση; Είμαστε στο σωστό δρόμο; Αν όχι, ποιες οι συνέπειες για τη γενιά μας και τις επόμενες; Τι πρέπει να κάνουμε; Δεν είναι μόνο βρώμικο καύσιμο ο λιγνίτης, βρώμικος είναι ο τρόπος που τον εκμεταλλευόμαστε, βρώμικος ή καλύτερα περιβαλλοντικά επιζήμιος (σε περιοχές προστατευόμενες, κλπ) μπορεί να είναι και ο τρόπος εκμετάλλευσης των ΑΠΕ.

Άσχετα με τις προτάσεις της Οικολογικής Κίνησης Κοζάνης και τι διεκδικεί η τοπική κοινωνία, η Ευρωπαϊκή ένωση έχει θέσει κάποιους στόχους, οι οποίοι διαγράφονται στην προέγκριση του ενεργειακού πακέτου, ή γνωστότερου ως τα τέσσερα 20:

- ✓ Εως το 2020
- ✓ 20% Περιορισμός του CO2¹
- ✓ 20% Εξοικονόμηση ενέργειας
- ✓ 20% Παραγωγή ενέργειας γενικής χρήσης από ΑΠΕ (35% στην ηλεκτροπαραγωγή)²

Σήμερα η κατάσταση στην Ελλάδα έχει ως εξής: μαζί με τις υδροηλεκτρικές μονάδες παράγεται το 11% της ενέργειας από ΑΠΕ. Από αυτό το 11%, το 8,5% παράγεται από υδροηλεκτρικά εργοστάσια, και το 3% από άλλες ΑΠΕ όπως αιολική, ηλιακή κ.τ.λ. Η εγκατεστημένη ισχύς στα αιολικά πάρκα είναι 850 MW και ο ρυθμός εγκατάστασης ισχύος από ΑΠΕ είναι 100-150 MW ετησίως.

Ο στόχος που πρέπει να πετύχει η Ελλάδα έως το 2020 έχει ως εξής: μαζί με τις υδροηλεκτρικές μονάδες να παράγεται το 35% της ενέργειας από ΑΠΕ. Από αυτό το 35%, το 8,5-10% να παράγεται από υδροηλεκτρικά εργοστάσια - έτσι κι αλλιώς δεν απέμειναν πολλά «ελεύθερα ποτάμια στη χώρα», και το υπόλοιπο 25% από άλλες ΑΠΕ όπως αιολική, ηλιακή κ.τ.λ. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα παραπάνω ποσοστά θα ανταποκρίνονται στη διπλασιασμένη ζήτηση άρα και παραγωγή ενέργειας στη χώρα Η εγκατεστημένη ισχύς στα αιολικά πάρ-

κα το 2020 θα πρέπει να είναι 10.000 MW και ο ρυθμός εγκατάστασης ισχύος από ΑΠΕ 1000 MW ετησίως.

Πρέπει να τονιστεί ότι η ζή-

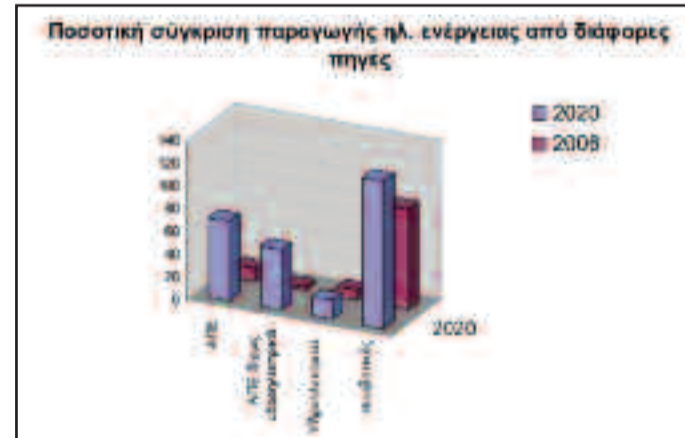
τάλλευση άλλων εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Αυτή η άποψη δεν είναι τοπικιστική αλλά εγωιστική. Το να «κάψουμε» εκτός από λιγνίτη που «δικαιού-

τηση της ενέργειας έως το 2020 σχεδόν θα διπλασιαστεί³, και επομένως θα πρέπει διπλασιαστεί και η παραγωγή της, ή έστω η σημερινή εγκατάσταση ισχύος⁴. Αυτό, σε σχέση με τα ποσοστά - στόχους που θα τεθούν, δίνει τις πραγματικές διαστάσεις των αλλαγών που πρέπει να γίνουν και που φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Εκ των πραγμάτων, η επιτυ-

μαστε» το λιγνίτη που δικαιούνται να «κάψουν» οι επόμενες γενιές Δυτικομακεδόνων, επειδή η γενιά μας είναι ανίκανη να βρει άλλους τρόπους ανάπτυξης δεν είναι τοπικισμός. Το ότι η Δυτική Μακεδονία δεν έχει την αιολική και ηλιακή δυναμικότητα που έχουν άλλες περιοχές της χώρας είναι γεγονός. Αυτό όμως δεν την εμποδίζει να επενδύει στην παραγωγή ε-

χία του στόχου από τη μεριά της Ελλάδας είναι αδύνατη. Δεν γίνεται σε 12 έτη να εγκατασταθούν δεκαοκταπλάσιες μονάδες ΑΠΕ από όσες εγκαταστάθηκαν σε όλα τα επόμενα. Υπάρχει όμως και η αισιόδοξη πλευρά των πραγμάτων. Η έγκαιρη συνειδητοποίηση του τι ευκαιρίες παρουσιάζονται σε επενδύσεις, από την προσπάθεια και μόνο της χώρας να πλησιάσει το στόχο που δικαιολογημένα της επιβάλλεται, δίνει πλεονέκτημα κινήσεων.

Θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί πως σαν τοπική κοινωνία θα έπρεπε να επιμένουμε στο λιγνιτικό μοντέλο, και να διεκδικούμε νέες λιγνιτικές μονάδες για την αντιμετώπιση της ανεργίας αφού η περιοχή μας δεν ενδείκνυται για της εκμε-

ταλλευση άλλων εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Αυτή η άποψη δεν είναι τοπικιστική αλλά εγωιστική. Το να «κάψουμε» εκτός από λιγνίτη που «δικαιού-

μαστε» το λιγνίτη που δικαιούνται να «κάψουν» οι επόμενες γενιές Δυτικομακεδόνων, επειδή η γενιά μας είναι ανίκανη να βρει άλλους τρόπους ανάπτυξης δεν είναι τοπικισμός. Το ότι η Δυτική Μακεδονία δεν έχει την αιολική και ηλιακή δυναμικότητα που έχουν άλλες περιοχές της χώρας είναι γεγονός. Αυτό όμως δεν την εμποδίζει να επενδύει στην παραγωγή ε-

ταλλευση άλλων εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Αυτή η άποψη δεν είναι τοπικιστική αλλά εγωιστική. Το να «κάψουμε» εκτός από λιγνίτη που «δικαιού-

Ενεργειακή πηγή (από 1)	νέα μονάδα ισχύος	τιμή μονάδας ενέργειας
Λιγνίτης (παραγωγή 5 ούζαγια)	1	1
Φωτοβολταϊκό	2,5	14,75
Αιολικό	0,3	3,75
Βιομάζα	2,4	2,50
Γεωθερμία	2,0	2,00
Ηλιοθερμικό	1,4	6,25
Υδροηλεκτρικό	1,2	6,00

έλλειψη ανειδίκευτου δυναμικού της περιοχής προσελκύνει μετανάστες από γειτονικές χώρες.

Συμπερασματικά, θα πρέπει οι προτάσεις των φορέων και οι διεκδικήσεις της τοπικής κοινωνίας να γίνονται με γνώμονα του τι ισχύει στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη οικονομία και κοινωνία. Θα πρέπει επίσης αυτοί που λαμβάνουν τις αποφάσεις που αφορούν τη νέα γενιά, να κατανοούν τη νέα γενιά, την ταυτότητα και της προσδοκίες τις αξίες της και να μην αποφασίζουν με υποκειμενικά κριτήρια. Με βάση τα παραπάνω, καλό είναι να μη χαθεί η ευκαιρία να παραμείνουμε η ενεργειακή καρδιά της χώρας, και να προσαρμοστούμε στις νέες συνθήκες που επιβάλλουν τη μετάβαση από το λιγνίτη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Βιβλιογραφία

1. Καλημέρης, Καλοφύρης, Κατσαγούνης (2006): «Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα. Η αυγή των Α.Π.Ε., στα πλαίσια της αιεφόρου ανάπτυξης και της μείωσης της περιβαλλοντικής υποβάθμισης» Εξαμηνιαία εργασία στο μάθημα «Διαχείριση ενεργειακών πόρων» ΕΜΠ ΜSc «Techno-economical systems».

2. Στέλιος Ψωμάς (2006) «Το τέλος του λιγνίτη», Μία έκθεση του Ελληνικού γραφείου της Greenpeace.

3. «Μοχλός» Διμηνιαία επιθεώρηση της Δυτικής Μακεδονίας. Τεύχος 14, Δεκ 2007. Αφιέρωμα «Ενέργεια - ΔΕΗ»

4. Diakoulaki D., Mirasgentis S., Tziantzi M. (2001). Environmental externalities and the development of renewable energy sources. Laboratory of Industrial and Energy Economics, Department of Chemical Engineering, National Technical University of Athens, www.soc.uoc.gr/calendar/2000E A E R E / p a p e r s / P D F / F 4 - Diakoulaki.pdf

5. Πυρηνικός κλοιός. Άρθρο στην εφημερίδα «Τα εν Οίκο εν Δήμο». Φύλλο 78 Άνοιξη 2008.

6. Ελευθεροτυπία, ειδική έκδοση «Πράσινη Ενέργεια: Ανανεώσιμες πηγές, το μέλλον τους ανήκει.» Σάββατο 18 Φεβρουαρίου 2006.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Για την Ελλάδα θα ισχύει 19%
2. Η γενική ενέργεια είναι το άθροισμα της ποσότητας ενέργειας που παράγεται για ηλεκτροπαραγωγή, κίνηση, θέρμανση κ.τ.λ. Λόγω του ότι στους τελευταίους τομείς λίγα μπορούν να γίνουν για την εφαρμογή των ΑΠΕ, έμφαση θα δοθεί στην ηλεκτροπαραγωγή. Έτσι εξηγείται γιατί το γενικό 20% υπολογίζεται σε 35% στην ηλεκτροπαραγωγή.

3. Λαμβάνοντας υπόψη τις μέρες αιχμής

4. Για 35% ΑΠΕ, η συνολική εγκατεστημένη ισχύς πρέπει να είναι μεγαλύτερη από τη ζητούμενη παραγωγή αφού σε αντίθεση με άλλες πηγές, η απόδοση των ΑΠΕ εξαρτάται και από κλιματικές συνθήκες, νέφη, άνευρα κ.τ.λ.

5. Είναι αξιοσημείωτο ότι η Αχαΐα διεκδίκησε και ήδη πέτυχε την εγκατάσταση ενός εργοστασίου κατασκευής εξοπλισμού για μονάδες ΑΠΕ στο νομό της.

Η λίμνη Βεγορίτιδα σε πρωτική πορεία

Ιανουάριος 2008

Σεπτέμβριος 2008

Δύο όψεις της λίμνης μέσα στο 2008 που εντείνουν την ανησυχία μας

WOOD AND STYLE
 ΞΥΛΟ ΚΑΙ ΣΤΥΛ
 ΕΠΙΠΛΑ ΚΟΥΖΙΝΕΣ
 ΠΑΙΔΙΚΑ ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΕΣ
 ΣΥΛΟΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

ΗΛΙΑΣ ΜΕΔΙΤΕΚΟΣ

ΤΗΛ. 23860 61323 ΚΙΝ. 6997054225
 ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ

CAFE - BAR
FUGA
 ROCK JAZZ
 BLUES
 ΕΝΤΕΧΝΟ

ΑΡΝΙΣΣΑ
 ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑΣ
 ΚΙΝ : 6977299023

ΤΣΙΤΣΑΓΚΑΣ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ
 ΑΡΝΙΣΣΑ

Τηλ. 23860 61460 ΚΙΝ. 6977 921 046

ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ
ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ
ΗΛΙΑΚΑ
ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΑΜΥΝΤΑΙΟΝ
 1959

Rose Demi Sec

10 κήφ. Αμυνταίου - Φλώριδος ΑΜΥΝΤΑΙΟ
 Τηλ. : Fax: 23860 222 58
 e-mail: esamyni@comnet.gr
 www.wine-amyntaio.gr